Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

16. listopada 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2003/96/EZ – Oporezivanje energenata i električne energije – Članak 21. stavak 5. treći podstavak – Oslobođenje od poreza malih proizvođača električne energije koji podliježu oporezivanju proizvedene električne energije – Nepostojanje nacionalnog poreza na krajnju potrošnju električne energije tijekom odobrenog prijelaznog razdoblja – Članak 14. stavak 1. točka (a) – Obveza oslobođenja od poreza na energente i električnu energiju koji se koriste za proizvodnju električne energije”

U predmetu C-270/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Conseil d’État (Državno vijeće, Francuska), odlukom od 13. travnja 2018., koju je Sud zaprimio 19. travnja 2018., u postupku

UPM France SAS

protiv

Premier ministre,

Ministre de l’Action et des Comptes publics,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan (izvjestitelj), predsjednik vijeća, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič i C. Lycourgos, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: D. Dittert, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. ožujka 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za UPM France SAS, G. de Cordes, *avocat*,

– za francusku vladu, D. Colas, E. de Moustier i A. Alidière, u svojstvu agenata,

– za španjolsku vladu, A. Rubio González i V. Ester Casas, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, A. Armenia i C. Perrin, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 23. svibnja 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 14. stavka 1. točke (a) i članka 21. stavka 5. trećeg podstavka Direktive Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (SL 2003., L 283, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 75. i ispravak SL 2019., L 33., str. 37.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva UPM France SAS (u daljnjem tekstu: UPM), s jedne strane, i Premier ministre i ministre de l'Action et des Comptes publics, s druge strane, u vezi s oporezivanjem isporuka prirodnog plina namijenjenog za kogeneraciju topline i električne energije.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U uvodnim izjavama 2. do 5., 24. i 25. Direktive 2003/96 navodi se:

„(2) Nedostatak propisa Zajednice kojima se utvrđuju najniže stope oporezivanja električne energije i energenata, osim mineralnih ulja, mogao bi negativno djelovati na pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta.

(3) Pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta i ostvarivanje ciljeva ostalih politika Zajednice zahtijeva da se na razini Zajednice utvrde najniže razine oporezivanja većine energenata, uključujući električnu energiju, prirodni plin i ugljen.

(4) Značajne razlike u oporezivanju energije, koje države članice primjenjuju na nacionalnoj razini, mogle bi se pokazati štetnima za pravilno funkcioniranje unutarnjega tržišta.

(5) Utvrđivanjem odgovarajućih najnižih stopa oporezivanja na razini Zajednice omogućit će se smanjenje postojećih razlika među nacionalnim stopama oporezivanja.

[…]

(24) Državama članicama treba dozvoliti primjenu određenih drugih oslobođenja ili sniženih razina oporezivanja kad to ne utječe na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne uzrokuje narušavanje konkurentnosti.

(25) Kombinacija proizvodnje topline i energije i, s ciljem promicanja korištenja alternativnih izvora energije, obnovljivi oblici energije mogu ispunjavati uvjete za povlašteni tretman."

4 U članku 1. te direktive propisuje se da države članice u skladu s njom uvode poreze na energente i električnu energiju.

5 U skladu s člankom 14. stavkom 1. točkom (a) navedene direktive:

„Osim općih odredaba predviđenih u Direktivi 92/12/EEZ [Vijeća od 25. veljače 1992. o općim aranžmanima za proizvode koji podliježu trošarinama te o posjedovanju, kretanju i praćenju takvih proizvoda (SL 1992., L 76, str. 1.)] o uporabama oporezivih proizvoda kad se ti proizvodi oslobađaju od poreza te ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Zajednice, države članice oslobađaju od poreza pod uvjetima koje same predvide kako bi osigurale pravilnu i dosljednu primjenu tih oslobođenja i spriječile svaku utaju, izbjegavanje i zlouporabu, sljedeće:

(a) energente i električnu energiju, koji se koriste za proizvodnju električne energije te električnu energiju koja se koristi za održavanje sposobnosti proizvodnje električne energije. Međutim, države članice mogu zbog politike zaštite okoliša te proizvode oporezivati a da se ne pridržavaju najnižih razina poreza predviđenih u ovoj Direktivi. U tom slučaju oporezivanje tih proizvoda neće se uzimati u obzir za potrebe zadovoljavanja najnižih razina oporezivanja električne energije koje su predviđene u članku 10.”

6 U članku 15. stavku 1. točki (c) iste direktive propisuje se:

„Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Zajednice, države članice mogu, uz poreznu kontrolu, provoditi potpuna ili djelomična oslobađanja ili sniženja visine oporezivanja na:

[…]

(c) energente i električnu energiju, koji se koriste za kombiniranu proizvodnju topline i [električne energije]”.

7 Člankom 18. Direktive 2003/96 uspostavljaju se posebni prijelazni aranžmani za određene države članice. Što se tiče Francuske Republike, člankom 18. stavkom 10. te direktive određuje se:

„Francuska Republika može do 1. siječnja 2009. primjenjivati potpuna ili djelomična oslobođenja ili sniženja poreza za energente i električnu energiju koju koriste državna, regionalna i lokalna vladina tijela ili druge javnopravne institucije kad se bave aktivnostima ili poslovanjem u okviru obavljanja dužnosti javne vlasti.

Francuska Republika može primjenjivati prijelazno razdoblje do 1. siječnja 2009. za prilagodbu sadašnjeg sustava oporezivanja električne energije odredbama predviđenima u ovoj Direktivi. U tom razdoblju treba uzimati u obzir ukupnu prosječnu razinu sadašnjeg lokalnog oporezivanja električne energije kad se procjenjuje poštuju li se najniže stope predviđene u ovoj Direktivi.”

8 U članku 21. navedene direktive propisuje se:

„1. Osim općih odredaba kojima se utvrđuje činjenično stanje oporezivosti i odredbe o naplati, predviđene u Direktivi [92/12], iznos poreza na energente postaje plativ kad dođe do jednog od činjeničnih stanja oporezivosti, koja su navedena u članku 2. stavku 3.

[…]

5. […]

Subjekt koji proizvodi električnu energiju za vlastitu uporabu smatra se distributerom. Bez obzira na članak 14. stavak 1. točku (a), države članice mogu osloboditi od poreza male proizvođače električne energije pod uvjetom da oporezuju energente koji se koriste za proizvodnju te električne energije.

[…]”

9 U članku 28. Direktive 2003/96 predviđa se da države članice primjenjuju njezine odredbe od 1. siječnja 2004., uz iznimku odredaba članka 16. i članka 18. stavka 1. te direktive koje države članice mogu primjenjivati od 1. siječnja 2003.

Francusko pravo

10 Članak 266.d stavak 1. Carinskog zakonika, u verziji primjenjivoj od 1. siječnja 2004. do 31. prosinca 2006., glasio je:

„Prirodni plin […] podliježe nacionalnom porezu na potrošnju pri njegovoj isporuci krajnjem korisniku.”

11 Člankom 266.d stavkom 3. Carinskog zakonika, u verziji primjenjivoj od 1. siječnja 2006. do 31. prosinca 2006. predviđeno je:

„[…]

Također su od poreza oslobođene isporuke plina namijenjenog korištenju:

[…]

(c) kao gorivo za proizvodnju električne energije počevši od 1. siječnja 2006. i isključujući isporuke plina namijenjenog korištenju u postrojenjima iz članka 266.d A.”

12 Članak 266.d A Carinskog zakonika, u verziji primjenjivoj od 1. siječnja 2006., glasi kako slijedi:

„Isporuke prirodnog plina i mineralnih ulja namijenjenih korištenju u postrojenjima za kogeneraciju, za kombiniranu proizvodnju topline i električne energije ili topline i mehaničke energije, oslobođene su od nacionalnih poreza na potrošnju koji su propisani u člancima 265. i 266.d u razdoblju od pet godina od puštanja postrojenja u pogon. […]

To se oslobođenje primjenjuje na postrojenja koja su puštena u pogon najkasnije 31. prosinca 2007. […]

[…]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

13 Društvo UPM se za potrebe svoje djelatnosti proizvodnje papira koristi postrojenjem za kogeneraciju topline i električne energije, pri čemu kao gorivo koristi prirodni plin.

14 Na prirodni plin koji mu je bio isporučen između 1. siječnja 2004. i 1. travnja 2008. primjenjivao se nacionalni porez na potrošnju prirodnog plina, propisan člankom 266.d Carinskog zakonika, a platio ga je njegov dobavljač.

15 Budući da je društvo UPM smatralo da je jedan dio tih isporuka koje su se koristile za proizvodnju električne energije trebao biti oslobođen od tog poreza na temelju članka 14. stavka 1. točke (a) Direktive 2003/96, podnijelo je pred tribunal administratif de Cergy-Pontoise (Upravni sud u Cergy-Pontoiseu, Francuska) tužbu kojom je tražilo povrat tako plaćenog poreza i naknadu štete za koju je smatralo da ju je pretrpjelo zato što je Francuska Republika kasnila s prenošenjem te direktive.

16 Tribunal administratif de Cergy-Pontoise (Upravni sud u Cergy-Pontoiseu) je presudom od 17. srpnja 2013., nakon što je u odnosu na iznose koji su nadoknađeni za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. ožujka 2008. djelomično obustavio postupak, u preostalom dijelu odbio tužbu društva UPM. Presudom od 15. ožujka 2016. cour administrative d'appel de Versailles (Žalbeni upravni sud u Versaillesu, Francuska) odbio je žalbu koju je podnijelo društvo UPM s obrazloženjem da je prirodni plin koji je to društvo koristilo obuhvaćen isključivo člankom 15. navedene direktive, a ne člankom 14. iste direktive, i da se sustav oporezivanja tog prirodnog plina ne može odvojiti ovisno o tomu je li namijenjen proizvodnji topline ili proizvodnji električne energije.

17 Društvo UPM je 17. svibnja 2016. podnijelo žalbu protiv te presude sudu koji je uputio zahtjev Conseil d'État (Državno vijeće, Francuska).

18 Taj sud primjećuje da se tužbeni razlog koji je istaknulo društvo UPM temelji na presudi od 7. ožujka 2018., Cristal Union (C-31/17, EU:C:2018:168), u kojoj je Sud smatrao da članak 14. stavak 1. točku (a) Direktive 2003/96 treba tumačiti na način da se obvezno oslobođenje propisano tom odredbom primjenjuje na energente koji se koriste za proizvodnju električne energije ako se ti proizvodi koriste za kombiniranu proizvodnju električne energije i topline, u smislu članka 15. stavka 1. točke (c) te direktive.

19 Međutim, sud koji je uputio zahtjev navodi da ministar gospodarstva i javnih financija, koji je tuženik u glavnom postupku, ističe da je oporezivanje društva UPM, čak i pod pretpostavkom da članak 15. Direktive 2003/96 nije jedina odredba primjenjiva na njegovu situaciju, u skladu s ciljevima te direktive s obzirom na to da članak 14. stavak 1. točka (a) navedene direktive treba tumačiti u vezi s njezinim člankom 21. stavkom 5. trećim podstavkom, iz kojeg proizlazi da oslobođenje od poreza na prirodni plin koji se koristi za proizvodnju električne energije podliježe oporezivanju proizvedene električne energije, što ovdje nije slučaj.

20 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je Francuska Republika na temelju članka 18. stavka 10. drugog podstavka Direktive 2003/96 do 1. siječnja 2009. koristila prijelazno razdoblje kako bi svoj sustav oporezivanja električne energije prilagodila prije uvođenja usklađene trošarine. Međutim, tek je nakon stupanja na snagu Zakona br. 2010-1488 od 7. prosinca 2010. o novoj organizaciji tržišta električne energije (JORF od 8. prosinca 2010., str. 21467.) uveden nacionalni porez na krajnju potrošnju električne energije.

21 Francuska dakle nije predvidjela nacionalni porez na električnu energiju u razdoblju od 1. siječnja 2004. do 31. prosinca 2006. o kojem je riječ u glavnom postupku. Na potrošnju električne energije naplaćivali su se samo doprinos za javnu uslugu opskrbe električnom energijom i lokalni porezi koji su se tada obračunavali na iznos računa za električnu energiju bez poreza. Međutim, subjekti koji proizvode električnu energiju za vlastitu uporabu bili su oslobođeni od plaćanja lokalnog poreza na električnu energiju.

22 Stoga, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, valja utvrditi može li oslobođenje od poreza koje države članice na temelju članka 21. stavka 5. trećeg podstavka Direktive 2003/96 mogu dodjeljivati malim proizvođačima električne energije, kao što to tvrdi ministar gospodarstva i javnih financija, proizaći iz situacije, poput one koja je postojala u razdoblju prije 1. siječnja 2011., tijekom koje Francuska Republika još nije bila uvela nacionalno oporezivanje krajnje potrošnje električne energije ni, prema tome, oslobođenje od tog poreza za male proizvođače. Prema potrebi, također treba utvrditi kako se međusobno moraju kombinirati odredbe članka 14. stavka 1. točke (a) Direktive 2003/96 i njezina članka 21. stavka 5. podstavka 3., među ostalim, kako bi se utvrdilo podrazumijevaju li one minimalno oporezivanje koje proizlazi bilo iz oporezivanja proizvedene električne energije uz oslobođenje korištenog prirodnog plina bilo iz oslobođenja od poreza na proizvodnju električne energije, pri čemu je država onda dužna oporezovati korišteni prirodni plin.

23 U tim okolnostima Conseil d'État (Državno vijeće) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li odredbe članka 21. [stavka 5. trećeg podstavka Direktive 2003/96] tumačiti na način da oslobođenje, koje na temelju tih odredbi države članice mogu dodjeljivati malim proizvođačima električne energije pod uvjetom da oporezuju energente koji se koriste za proizvodnju te električne energije, može proizlaziti iz situacije poput one [o kojoj je riječ u glavnom postupku] za razdoblje prije 1. siječnja 2011., tijekom kojeg [Francuska Republika], kako joj je [tom] Direktivom to i bilo dopušteno, još nije bila uvela nacionalni porez na krajnju potrošnju električne energije, pa prema tome ni oslobođenje od tog poreza za male proizvođače?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, kako treba kombinirati odredbe [članka 14. stavka 1. točke (a) navedene] direktive i odredbe [njezina članka 21. stavka 5. trećeg podstavka] za male proizvođače koji troše električnu energiju koju proizvode za potrebe svoje djelatnosti? Posebno, podrazumijevaju li te odredbe minimalno oporezivanje koje proizlazi bilo iz oporezivanja proizvedene električne energije uz oslobođenje korištenog prirodnog plina bilo iz oslobođenja od plaćanja poreza na proizvodnju električne energije, pri čemu je država onda dužna oporezovati korišteni prirodni plin?"

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

24 Francuska vlada osporava dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku s obzirom na to da je odgovor na postavljena pitanja nepotreban za učinkovito rješenje glavnog postupka.

25 Prema mišljenju te vlade, tijekom prijelaznog razdoblja koje je Francuska Republika na temelju članka 18. stavka 10. Direktive 2003/96 koristila kako bi prilagodila svoj sustav oporezivanja električne energije, ta je država članica mogla zadržati svoj nacionalni sustav oporezivanja električne energije s obzirom na to da je poštovala najniže stope oporezivanja utvrđene tom direktivom.

26 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Slijedom toga, kad se postavljena pitanja odnose na tumačenje pravnog pravila Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku (presuda od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 26. i navedena sudska praksa).

27 Iz navedenoga proizlazi da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o prethodnom pitanju koje je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje pravila Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na upućena pitanja (presuda od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 27. i navedena sudska praksa).

28 U ovom slučaju valja podsjetiti da je sudu koji je uputio zahtjev podnesena žalba protiv odluke o odbijanju zahtjeva društva UPM za povrat TICGN-a predviđenog člankom 266.d Carinskog zakonika s obzirom na to da je to društvo smatralo da je dio prirodnog plina koji je korišten za proizvodnju električne energije trebao biti oslobođen od tog poreza u skladu s člankom 14. stavkom 1. točkom (a) Direktive 2003/96.

29 U tim okolnostima razvidno je da prethodna pitanja nisu očito irelevantna s obzirom na to da se odnose na tumačenje odredbi prava Unije u kontekstu spora koji je u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev.

30 U tom pogledu je bez utjecaja to što je Francuskoj Republici, na temelju članka 18. stavka 10. Direktive 2003/96, odobreno prijelazno razdoblje kako bi svoj sustav oporezivanja električne energije prilagodila odredbama te direktive s obzirom na to da se ta razmatranja odnose na bit odgovora koji se trebaju dati na upućena pitanja, a ne na njihovu dopuštenost.

31 Stoga valja zaključiti da su postavljena pitanja dopuštena.

Prvo pitanje

32 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 21. stavak 5. treći podstavak drugu rečenicu Direktive 2003/96 tumačiti na način da je oslobođenje od poreza koje se tom odredbom predviđa za male proizvođače električne energije, pod uvjetom da se odstupajući od članka 14. stavka 1. točke (a) te direktive oporezuje energente koji se koriste za proizvodnju te električne energije, Francuska Republika mogla primijeniti tijekom prijelaznog razdoblja koje joj je, u skladu s člankom 18. stavkom 10. drugim podstavkom navedene direktive, dodijeljeno do 1. siječnja 2009. i tijekom kojeg ta država članica nije uspostavila sustav oporezivanja električne energije predviđen tom direktivom.

33 Iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da je između 1. siječnja 2004. i 1. travnja 2008. društvo UPM bilo obveznik plaćanja TICGN-a za prirodni plin koji je koristilo kako bi proizvelo električnu energiju. Osim toga, nesporno je da električna energija koja je na taj način bila proizvedena nije podlijegala lokalnim porezima na električnu energiju s obzirom na to da se koristila za vlastitu uporabu.

34 Francuska vlada tvrdi da se, u slučaju kada je proizvedena električna energija stvarno oslobođena od poreza, energenti namijenjeni proizvodnji te električne energije moraju oporezovati. Naime, Direktiva 2003/96 sama po sebi podrazumijeva minimalno oporezivanje koje proizlazi bilo iz oporezivanja proizvedene električne energije uz oslobođenje energenata koji se koriste za proizvodnju te električne energije bilo iz minimalnog oporezivanja energenata koji se koriste za proizvodnju električne energije kada je potonja oslobođena od poreza.

35 U tom kontekstu sud koji je uputio zahtjev nastoji saznati je li oporezivanje prirodnog plina koji je tužitelj u glavnom postupku koristio kako bi proizvodio električnu energiju, iako Francuska Republika nije bila uvela nacionalni porez na krajnju potrošnju električne energije, o čemu je riječ u točki 20. ove presude, ni, posljedično, oslobođenje od tog poreza za male proizvođače, u skladu s člankom 21. stavkom 5. trećim podstavkom drugom rečenicom Direktive 2003/96.

36 Valja podsjetiti da se Direktivom 2003/96 predviđa uvođenje usklađenog oporezivanja energenata i električne energije.

37 S tim u vezi, iz ciljeva koji se nastoje postići tom direktivom proizlazi da se njome predviđa sustav usklađenog oporezivanja energenata i električne energije kojim se, među ostalim, kao što to proizlazi iz uvodnih izjava 2. do 5. i 24., nastoji promicati pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta u energetskom sektoru, uz izbjegavanje, među ostalim, narušavanja tržišnog natjecanja (vidjeti u tom smislu presude od 7. ožujka 2018., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, t. 29. i od 27. lipnja 2018., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, t. 34.).

38 U tu svrhu, kad je osobito riječ o električnoj energiji, zakonodavac Unije je odabrao, kao što to, među ostalim, proizlazi iz stranice 5. obrazloženja Prijedloga direktive Vijeća o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata (SL 1997., C 139, str. 14.), nametnuti državama članicama, u

skladu s člankom 1. Direktive 2003/96, oporezivanje distribuirane električne energije, pri čemu se energenti koji se koriste za njezinu proizvodnju na odgovarajući način moraju osloboditi od oporezivanja, i to s ciljem izbjegavanja dvostrukog oporezivanja električne energije (presude od 7. ožujka 2018., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, t. 30. i od 27. lipnja 2018., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, t. 35.).

39 Tako se člankom 14. stavkom 1. točkom (a) prvom rečenicom Direktive 2003/96 od država članica zahtijeva da od poreza oslobode energente i električnu energiju koja se, među ostalim, koristi za proizvodnju električne energije. U skladu s člankom 21. stavkom 5. prvim podstavkom te direktive, električna energija i prirodni plin koji se koriste za proizvodnju električne energije su onda podložni porezu u trenutku kada ih distributer ili preprodavač isporuči.

40 Međutim, člankom 21. stavkom 5. trećim podstavkom drugom rečenicom navedene direktive predviđa se iznimka od tih odredbi za male proizvođače, pri čemu države članice mogu osloboditi od poreza električnu energiju koju oni proizvode, pod uvjetom da oporezuju energente koji se koriste za proizvodnju te električne energije.

41 Stoga se tim člankom 21. stavkom 5. trećim podstavkom drugom rečenicom te direktive kao iznimku od tog načela oporezivanja električne energije po potrošnji daje državama članicama mogućnost da oslobode od poreza električnu energiju koju proizvedu mali proizvođači i koriste za vlastitu uporabu, pod uvjetom da oporezuju energente koji se koriste za proizvodnju te električne energije (presuda od 27. lipnja 2018., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, t. 36.).

42 Sud je u točki 37. presude od 27. lipnja 2018., Turbogás (C-90/17, EU:C:2018:498), već presudio da se odredbe navedenog članka 21. stavka 5. trećeg podstavka druge rečenice, koje se odnose na male proizvođače, odnose samo na načine na koje električna energija podliježe usklađenom sustavu oporezivanja koji je uspostavljen Direktivom 2003/96 kako bi se, među ostalim, izbjegli upravni troškovi povezani s oporezivanjem u tom posebnom slučaju.

43 Međutim, ne može se smatrati da oporezivanje prirodnog plina o kojem je riječ u glavnom postupku proizlazi iz sustava oporezivanja koji predstavlja odstupanje predviđenog člankom 21. stavkom 5. trećim podstavkom drugom rečenicom te direktive za male proizvođače. Naime, Francuska Republika nije uvela sustav oporezivanja električne energije od kojeg se tom odredbom dopušta odstupanje.

44 Naime, Francuska Republika je u skladu s člankom 18. stavkom 10. drugim podstavkom Direktive 2003/96 do 1. siječnja 2009. koristila prijelazno razdoblje kako bi prilagodila svoj sustav oporezivanja električne energije odredbama te direktive.

45 Tako je do tog datuma poštovanje najnižih razina oporezivanja propisanih Direktivom 2003/96, među pravilima oporezivanja električne energije predviđenima pravom Unije, bila jedina obveza koja se odnosila na Francusku Republiku (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., Messer France, C-103/17, EU:C:2018:587, t. 23.).

46 Francuska Republika je dakle bila slobodna zadržati svoj sustav oporezivanja električne energije prije stupanja na snagu Direktive 2003/96.

47 Sud je u točki 31. presude od 25. srpnja 2018., Messer France (C-103/17, EU:C:2018:587), već utvrdio da za razdoblje o kojem je riječ u glavnom postupku Francuska Republika nije izmijenila svoj sustav oporezivanja električne energije kako bi uvela takvu trošarinu. Iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da je ona uvedena Zakonom br. 2010-1488 od 7. prosinca 2010. o novoj organizaciji tržišta električne energije, o čemu je riječ u točki 20. ove presude, kojim je uveden nacionalni porez na krajnju potrošnju električne energije.

48 Kao što je Sud na to podsjetio u točki 42. ove presude, članak 21. stavak 5. treći podstavak druga rečenica Direktive 2003/96 je samo jedan način primjene sustava usklađenog oporezivanja (vidjeti u tom smislu presudu od 27. lipnja 2018., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, t. 37.). Stoga se, kad je riječ o glavnom predmetu, Francuska Republika ne može pozivati na način primjene sustava koji nije bio uspostavljen u trenutku nastanka činjenica povezanih s tim predmetom.

49 Kad je riječ o argumentu francuske vlade koji se odnosi na prijelazni aranžman predviđen u članku 18. stavku 10. drugom podstavku Direktive 2003/96, valja podsjetiti da se taj prijelazni aranžman mora usko tumačiti (vidjeti po analogiji presude od 7. prosinca 2006., Eurodental, C-240/05, EU:C:2006:763, t. 54. i od 27. veljače 2019., Grčka/Komisija, C-670/17 P, EU:C:2019:145, t. 52.). Iz teksta te odredbe proizlazi da se prijelazno razdoblje koje je njome predviđeno odnosi samo na mogućnost Francuske Republike da prilagodi svoj sustav oporezivanja električne energije, a ne i da prilagodi onaj koji se odnosi na oporezivanje energenata koji se koriste za proizvodnju električne energije.

50 Takvo tumačenje članka 18. stavka 10. drugog podstavka Direktive 2003/96 potvrđeno je činjenicom da je zakonodavac Unije izričito naveo takve proizvode u okviru prijelaznog aranžmana predviđenog u tom članku 18. stavku 10. prvom podstavku, a kojim se pojašnjava da Francuska Republika može primjenjivati potpuna ili djelomična oslobođenja ili sniženja poreza za navedene energente i električnu energiju koju koriste državna, regionalna i lokalna vladina tijela ili druge javnopravne institucije.

51 Stoga su tijekom prijelaznog razdoblja iz članka 18. stavka 10. drugog podstavka Direktive 2003/96 odredbe koje se odnose na oslobođenje od poreza energenata koji se koriste za proizvodnju električne energije propisani tom direktivom u potpunosti bile primjenjive na Francusku Republiku.

52 Kao što je to Sud već naveo, kada je zakonodavac Unije namjeravao omogućiti državama članicama da odstupe od sustava obveznog oslobođenja uvedenog Direktivom 2003/96 to je izričito predvidio, i to u članku 14. stavku 1. točki (a) drugoj rečenici te direktive, u skladu s kojom one mogu oporezivati energente koji se koriste za proizvodnju električne energije zbog politike zaštite okoliša, i članku 21. stavku 5. trećem podstavku drugoj rečenici navedene direktive, na temelju koje države članice koje oslobode od poreza električnu energiju koju proizvode mali proizvođači električne energije moraju oporezovati energente koji se koriste za proizvodnju te električne energije (presuda od 7. ožujka 2018., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, t. 27.).

53 Tako iz strukture Direktive 2003/96 proizlazi da je, osim u ta dva posebna slučaja, obvezno oslobođenje energenata koji se koriste za proizvodnju električne energije propisano u članku 14. stavku 1. točki (a) prvoj rečenici te direktive bezuvjetna obveza država članica (presuda od 7. ožujka 2018., Cristal Union, C-31/17, EU:C:2018:168, t. 28.).

54 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 21. stavak 5. treći podstavak drugu rečenicu Direktive 2003/96 treba tumačiti na način da oslobođenje od poreza koje je tom odredbom predviđeno za male proizvođače električne energije, pod uvjetom da se, odstupajući od članka 14. stavka 1. točke (a) te direktive, oporezuju energenti koji se koriste za proizvodnju te električne energije, Francuska Republika nije mogla primjenjivati tijekom prijelaznog razdoblja koje joj je bilo odobreno, u skladu s člankom 18. stavkom 10. drugim podstavkom navedene direktive, do 1. siječnja 2009. i tijekom kojeg ta država članica nije uspostavila sustav oporezivanja električne energije predviđen tom direktivom.

Drugo pitanje

55 S obzirom na odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

Troškovi

56 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 21. stavak 5. treći podstavak drugu rečenicu Direktive 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije treba tumačiti na način da oslobođenje od poreza koje je tom odredbom predviđeno za male proizvođače električne energije, pod uvjetom da se, odstupajući od članka 14. stavka 1. točke (a) te direktive, oporezuju energenti koji se koriste za proizvodnju te električne energije, Francuska Republika nije mogla primjenjivati tijekom prijelaznog razdoblja koje joj je bilo odobreno, u skladu s člankom 18. stavkom 10. drugim podstavkom navedene direktive, do 1. siječnja 2009. i tijekom kojeg ta država članica nije uspostavila sustav oporezivanja električne energije predviđen tom direktivom.